

üzere 2 ayrı fiyat artışı belirleyecek. Bu 3 dönemde de gerçekleştirmeler sürekli yenilenecek. Böylece EÜAŞ, hedeflerdeki sapmaları da sürekli fiyat artışlarına yansıtabilecek. Formüle göre kurdan kaynaklanan maliyet artışları kur artışına göre, işçilik maliyet artışları TÜFE'ye göre, fueloil maliyetlerindeki artışları en büyük 8 dağıtıcı firmanın satış fiyatlarına göre hesaplanacak. TKİ'nin otomatik fiyatlandırma çerçevesinde yaptığı zamlar nedeniyle artan kömür maliyet artışları, BOTAŞ'tan aldığı doğalgazdaki fiyat artışları da tarifeye yansıtılacak. Ayrıca karaborsaya dönüşen dengeleme ve uzlaştırma sistemi içerisindeki fahiş fiyat yükü de sıfır bakiye maliyeti ile faturalara yansıtılacak.

TETAŞ otomatik fiyat dışı

YİD, Yİ, İHD ile bazı kamu santrallerinden toptan elektrik satın alan ve TBMM’de görüşülen tasarı ile iç piyasadan özel şirketlerden elektrik satın alması öngörülen TETAŞ ise, EÜAŞ’tan formüle bağlanmış zamlı fiyattan değil, güncel Genel Yatırım ve Finansman Programı’na göre belirlenecek fiyattan elektrik satın alacak. Böyle bir düzenleme ile TETAŞ’ın kamunun santrallerinden ucuz elektrik satın alması sağlanarak, YİD, Yİ, İHD ve olası özel sektör santrallerden yüksek fiyatlı yapılacak elektrik alımlarının maliyetinin kamu üzerinden düşürülmeye çalışılmasının önu açık tutuluyor. 2008 KİT Genel Yatırım ve Finansman Programı’na bakıldığında enerji KİT’leri içerisinde faiz dışı fazla ve yatırım açısından hükümetin elinde en iyi oyuncu olarak TETAŞ’ın bulunduğu

görülmüyor. Programa göre TETAŞ, 2008'de 40.9 milyon YTL faiz dışı fazla, 400 bin YTL de yatırım öngörüsü ile oldukça düşük hedeflere sahip bulunuyor. Ancak TETAŞ, DUY sistemi içerisinde yer alması nedeniyle oluşan sıfır bakiye maliyetini de tarifesine yansıttacak.

Özelleştirme öncesinde şirketlere kar garantisi

Dağıtım şirketlerinin de DUY maliyetlerini fiyatlara yansıtmaları sağlanacak. Bunun için dağıtım özelleştirmeleri için öngörülen 5 yıllık geçiş süreci boyunca uygulanacak olan ulusal tarife çerçevesinde belirlenmiş gelir düzenlenmesi hakkında tebliğde değişiklik yapılacak. Bu tebliğe göre zaten dağıtım şirketleri önce ortalama enerji alım fiyatı ile brüt kar marjı tavanı üzerinden perakende satış fiyatı tavanı belirleniyor. Ortalama enerji alım fiyatı hesaplamasına ise, TETAŞ'ın toptan satış tarifesini, EÜAŞ'ın otomatik zamlandıracağı asgari enerji satış fiyatı, yine otomatik zamlanacak olan opsiyonel enerji satış fiyatı, yenilenebilir enerji kaynaklarına sağlanan fiyat garantisi nedeniyle bu santrallardan alınan enerji satış fiyatı, ikili anlaşmalar yoluyla alınan enerji satış fiyatındaki artışlar dikkate alınıyor. Karaborsa maliyetlerinin dağıtım fiyatlarına yansıtılmasını sağlayacak bu düzenlemenin yapılması ile özelleştirme sonrası dağıtım hatlarını satın alacak şirketlere fiyat ve kar garantisi sağlanmış olacak. Dağıtım şirketleri yalnızca 2007 yılında DUY sistemi nedeniyle 1 milyar 924 milyon YTL borç ödemek zorunda kaldı. ■

AKP'den Plastik Masallar, Sokakta Palpitasyon!

G eçen sayıda dünyadaki enerji-gıda ilişkisine değinmiş, gelişmelerin neden olduğu halk hareketlerinden, protestolardan söz etmiştik. Enerji, dünya ölçeğinde, gündemde can yakıcı bir şekilde yer almaya devam ediyor. Nisan ayı içerisinde bir dalgalanma da Meksika’da yaşandı. Bu kez yaşanan statlardaki **“Meksika Dalgalanması”** değil, Meksika Parlamentosu’nda yaşanan bir dalgalanmaydı. Meksika Hükümeti petrol sektörünü yabancı yatırımlara açmaya kalkınca başta Demokratik Devrim Partisi (DDP) olmak üzere sol muhalif milletvekilleri Parlamento Kürsüsü önünde sıralardan oluşan barikat kurdu, pankart açtı. Parlamento faaliyetlerini felç eden bu protesto, bu direnç, daha sonra ülke kaynaklarına sahip çıkan 100 bin kişilik bir yürüyüşe dönüştü.

Enerjide pandemik durum ve dünyadaki bu gelişmeler, gelişmekte olan ülkeler dışında İngiltere gibi ülkelerde de kaygıya neden oldu. Ve İngiltere; enerji fiyatlarındaki artışlar sonucu olası tepkilerden çekinmiş olacak ki bir dizi önlem almaya yöneliyor. İngiltere'deki gelişmeler özellikle Türkiye'deki enerji özelleştirmelerinde örnek gösterilen yeniden yapılanmanın ipliğinin pazara çıkması açısından bir hayli ilginçtir.

Neler yaşıyor İngiltere’de?

Seksenli yıllarda Thatcher tarafından hayata geçirilen özelleştirmeler ile özellikle enerji özelleştirmeleriyle şeffaf, ucuz, güvenli bir enerji piyasası vaat ediliyordu. Oysa Armstrong, Cowan ve Vickers'in 1999 yılındaki metinlerinde vurguladıkları; **“düzenleyici kurumun başlıca amacı (etkinlik) ile firmanın amacı (kar maksimizasyonu) arasındaki çelişki, firmayı gerçek bilgileri saklamaya ya da bilgilerle oynayarak düzenleyici kurumu yanıltmaya yönlendirmektedir”** görüşü ve yine Bracutigam'ın **“asimetrik enformasyon yalnızca düzenleyici kurumla firma arasında sınırlı olmayıp, aynı zamanda endüstrideki bu iki aktörle tüketiciler arasında da gözlemlenmektedir”** saptaması bugün somut bir biçimde enerji alanında kendini göstermektedir.

Nitekim şeffaflığın sağlanmadığı ve kar maksimizasyonunun en üst boyuta taşınmaya çalışılması, kaba deyimle doğal kamu tekelinin yerini alan doğal özel tekellerin, yani sermayenin aç gözlülüğü, fiyatları tahammül edilemez bir noktaya getirmektedir. İşte İngiltere’de de yaşanan budur. 1990’ların başında kilovatsaat başına 3.3 Avro sent olan elektrik fiyatları, 2007’de 13.6 Avro sente çıkmıştır. Geçtiğimiz günlerde British Gas’ın gaz ve elektrik fiyatlarına yüzde 15, Npower’ın elektrik fiyatlarına yüzde 12.7 ve EDF’nin yine elektrik fiyatlarına yüzde 7.9 zam yapacaklarını açıklamaları ile elektrik fiyatları ortalama kilovatsaat başına 15 Avro sente çıkacaktır. Bir ailenin yıllık elektrik fiyatı 1000 poundu geçmektedir. Bu durum kaçınılmaz olarak 4.5 milyon İngiliz yoksulda tepki yaratmaktadır.

Bu ayın başında enerji sektöründe rüşvet alan ve verenler büyük cezalara çarptırıldılar. Oysa seçim öncesi enerji fiyatlarını sübvansedeerek seçim rüşveti veren AKP, hiçbir şey olmamış gibi pişkince enerji zamlarını hayata geçirmektedir. Önümüzdeki haziran ayından itibaren de zamlar akaryakıtta olduğu gibi otomatığe bağlanacak.

Piyasacı yaklaşımla özelleştirmeleri dayatan ve ucuzluktan söz edenlerin maskeleri düşmüş, gerçek yüzleri hem dünyada hem de Türkiye’de açığa çıkmıştır.

KİT’lerde oluşturulan 2.24 milyar dolarlık zararı, banka hortumlamaları ile oluşan 30 milyar dolar üzerindeki açığı, Citibank’ın 2 milyar dolarlık vergi borcunun silinmesi ile oluşan açığı kapatmak, tahkim nedeniyle devlet kasasından çıkan yaklaşık 700 milyon doları yerine koyabilmek ve insan haklarına aykırı icraatlardan dolayı yine devlet kasasından çıkan tazminatları yerine koyabilmek için bugüne değin yapılan özelleştirmelerden gelen 30 milyar dolar şüphesiz yetmemektedir. Ve bugüne değin kamu varlıklarını, halka ait olan varlıkları yani ülkeyi haraç mezat satanlara yeni kaynaklar gerekmektedir.

Galatasaray şampiyon oldu, Galatasaraylılar bir gün çıldırdı.

Görülen o ki; Meksika'da barikatlar oluşturulurken, Türkiye'de sadece şampiyonlar çıldırıyor.

Ankara Söğütözü'nde üretilen plastik masallar nedeniyle ortalık sakin görünüyor...

Peki, ama bu sokaktaki palpitasyon (kalp çarpıntısı) neyin nesi?